

Hendenes språk

Lurer du på hvordan tegnspråket er blitt til? Og om det er slik at døve fra ulike verdensdeler kan kommunisere med hverandre? Vi har spurt en språkforsker.

TEKST: TRINE-LISE GJESDAL

Språk i form av tegn har eksistert så lenge menneskene har levd på jorda. Vi har alltid brukt bevegelser og tegn for å kommunisere, enten vi hører eller ikke. Snakker vi om tegnspråk som er utviklet og brukes av døve mennesker, er det ikke noen bestemt person som har funnet opp dette. Tegnene har utviklet seg naturlig over tid, akkurat som talespråket. Det vi kjenner som det moderne norske tegnspråket, har vært brukt siden begynnelsen av 1800-tallet.

Dialekter i tegn

Tegnspråket er ikke internasjonalt. Akkurat som med talespråket er det forskjell mellom det norske og engelske tegnspråket. Men siden språket er bygd opp på en måte som minner om bilder, er det mange tegn som sier det samme, uansett hvor man kommer fra i verden. Vi kan ikke si for sikkert hvor mange tegnspråk som finnes, men språkforskeren Rolf Piene Halvorsen sier at det fins rundt 130 tegnspråk i verden som er beskrevet av forskere. Og at de ulike tegnspråkene også har dialekter.

– Dialekter i talespråk har sammenheng med hvor man bor i landet. I norsk tegnspråk har dialektene oppstått i de områdene hvor det har vært egne skoler for døve. I tillegg snakker man litt forskjellig fra bydel til bydel, eller ungdommer bruker slangord når de prater med hverandre. Slik er det også blant døve, forteller Rolf.

Alle kan litt

Man har funnet ut at hvem som helst som ikke har vokst opp med tegnspråk, kan både lage og forstå rundt 400 tegn.

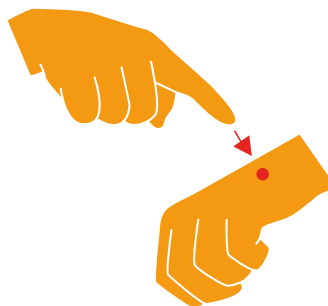
– Du kan lage egne tegn ved å peke på det du snakker om, eller du kan bruke hendene til å tegne omrisset av det du vil vedkommende skal forstå at du tenker på – for eksempel en ball eller et hus. For å forklare at du spiser, kan du late som du holder et bestikk i hånden mens munnen beveger seg som når du spiser. På denne måten kan man lage bilder som blir til tegn andre kan forstå, forteller Rolf.

Litt om tegnspråk:

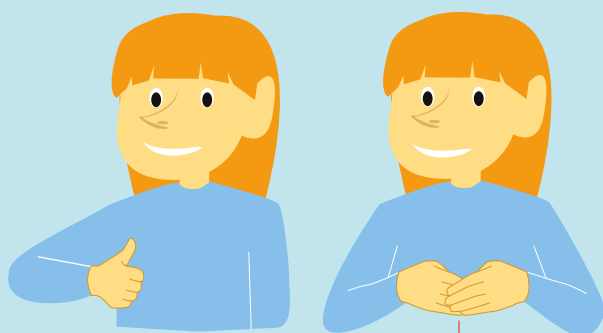
Bevegelsen følger pilen.
To piler betyr at bevegelsen
gjøres to ganger

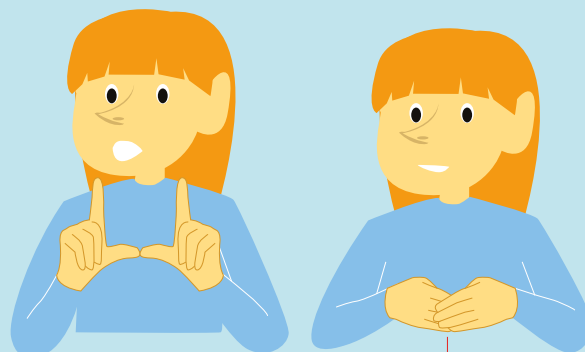
Prikk markerer kontakt

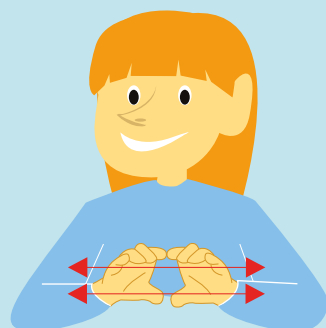
Bevegelsen gjøres med
spillende fingre

Bestevenninne

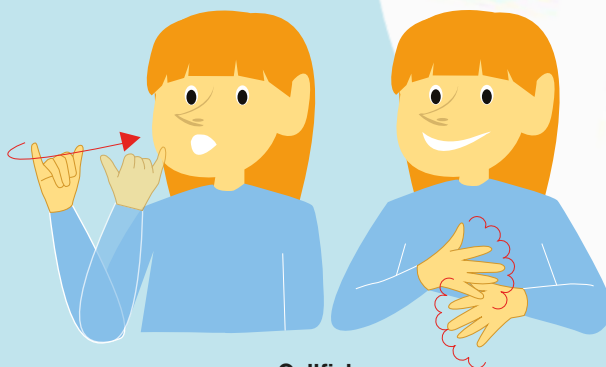
Uvenner

Dachs

Foreldre

Gullfisk